

Právna analýza

**spracovaná v zmysle uznesenia číslo 706, zo dňa 1.júla 2013 z XIX
mimoriadneho rokovania Mestského zastupiteľstva**

Vyššie uvedeným uznesením Mestského zastupiteľstva v bode B. bol poverený primátor mesta Košice vypracovaním právnej analýzy o možnostiach vymáhania škody, ktorá Mestu Košice vznikla v súvislosti s dohodou o urovnaní v kauze Waltz Properties Limited /Strelingstav/ vs. Mesto Košice.

Vyššie uvedené zadanie bolo posúdené v troch rovinách a to v rovine trestnoprávnej, rovine občianskoprávnej a etickej.

1. Trestnoprávna rovina

Vychádzajúc s legislatívno-právneho stavu ku dňu podpísania „Zmluvy o dielo na vykonávanie opráv a údržby komunikácií, podľa § 536 a nasl. Obchodného zákonníka“ /ďalej len Zmluva/, t.j. k 28.02.2004, v tom čase bol platný Trestný zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, s účinnosťou do 31.12.2005.

Po formálnej stránke v danej kauze by podpisom Zmluvy a jej jednostranným odstúpením od Zmluvy prichádzala do úvahy trestná zodpovednosť za:

- trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzej veci podľa § 255 Trestného zákona, alebo
- trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 255 Trestného zákona.

Z pohľadu danej kauzy, je potrebné zvýrazniť predovšetkým to, že na preukázanie možnej trestnej zodpovednosti kompetentných osôb je nutné dokázať subjektívnu stránku trestného činu t.j. zavinenie, ktoré je základom trestného konania / § 4, § 5 Trestného zákona/.

Otázka zavinenia by musela byť preukázaná minimálne vo forme nepriameho úmyslu podľa § 4, písm. b/ Trestného zákona, pretože prípadná trestná zodpovednosť pri majetkových a hospodárskych trestných činoch nie je možná konaním z nedbanlivosti.

Vychádzajúc z uvedeného pre prípadnú trestnú zodpovednosť je nevyhnutné dokázať úmyselné konanie páchatel'a, čo by sa v danom prípade nepreukázalo vzhľadom na okolnosti prípadu a status „zodpovednej“ osoby.

V tejto súvislosti je ešte jedna rozhodujúca okolnosť a to otázka premlčania trestného stíhania, kedy prípadná trestnosť činu zaniká pri uvedených trestných činoch po piatich resp. desiatich rokoch / § 87 Trestného zákona/.

2. Občianskoprávna rovina

Ako je v predchádzajúcej časti uvedené v tomto prípade je jednoznačné že absentuje trestnoprávna rovina. Preto prichádza do úvahy prípadne vyvodenie zodpovednosti za škodu v oblasti občianskoprávnych predpisov nakoľko primátor nie je zamestnancom obce, vzťah medzi mestom a primátorom nemá obchodnoprávny charakter a WALTZ neuplatňovalo nárok podľa zákona č. 514/2003 Z.z. resp. 58/1969 Zb. Tomu nasvedčujú ustanovenia zákona o majetku obcí /č. 138/1991 Zb. § 7, odst. 1 a 2, §12 a § 13, odst. 1 a 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v zmysle ktorého sa obec pri nakladaní s majetkom riadi Občianskym zákonníkom, pričom pod nakladaním možno rozumieť aj vymáhanie škody na tomto majetku spôsobenej a to podľa ust. 415, § 420, odst. 1 a 3.

Zákonným predpokladom pre vyvodenie zodpovednosti za škodu sú komulatívne nasledovne skutočnosti:

- Porušenie právnej povinnosti
- Vznik škody
- Príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou
- Zavinenie.

Len preukázanie týchto skutočností je predpokladom pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody. Vzhľadom na okolnosti prípadu je však zrejmé, že na uplynutie dlhšej doby odo dňa, keď k udalosti došlo z ktorej škoda vznikla, by bola vznesená námietka premlčania s prihliadnutím na ustanovenie § 106, odst. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, zo strany povinného subjektu. Táto námietka je zákonnou prekážkou priznania premlčaného práva na náhradu škody, a to aj v prípade preukázania legislatívnych predpokladov pre vznik zodpovednostného vzťahu.

3. Etická rovina

V nadväznosti na predchádzajúce závery je nutné poukázať aj na ďalšie skutočnosti, ktoré sú v súvislosti s týmto prípadom, aj keď z právneho hľadiska sú irelevantné.

V čase uzatvárania Zmluvy neboli vyjasnené všetky aspekty verejného obstarávania, avšak aj v tomto období platil úzus všeobecne platný a to, že verejní činitelia sa „musia správať ako riadni hospodári“.

Vychádzajúc z tohto všeobecne platného pravidla pri podpise zmluvy tento aspekt nebol akceptovaný. Tento záver potvrdzuje v prvom rade výsledok kontroly prezentovaný hlavným kontrolórom Mesta Košice, ako aj analýza právnych zástupcov Mesta Košice, ktorí kvalifikovali Zmluvu ako vysoko neštandardnú. Pod pojmom „neštandardná“ chápeme predovšetkým ustanovenia zmluvy, ktoré síce neodporujú Obchodnému a Občianskemu zákonníku, avšak vytvárajú podmienky pre majorizáciu druhej strany. Ide hlavne o nedefinovanie konkrétnej ceny jednotlivých plnení, nevypovedateľnosť zmluvy v päťročnom období, nemožnosť odstúpenia od zmluvy, nedefinovanie adekvátnych zmluvných pokút, časovo determinovaný obchodnoprávny vzťah bez ohľadu na činnosť, resp. nečinnosť poskytovateľa služby etc.

Bez ohľadu na tieto skutočnosti podľa vtedy platnej legislatívy, podnikateľ, teda dodávateľ služby, ju mohol poskytovať len v prípade, ak ju mal zapísanú ako živnosť v predmete podnikania v príslušnom obchodnom registri, inak sa jednalo o nedovolené podnikanie. Ako bolo dokázané, v čase uzavretia Zmluvy Streligstav s.r.o. túto viazanú živnosť nemal v predmete podnikania, teda pri minimálnej starostlivosti Mesto Košice nemalo takúto zmluvu podpísať, resp. zodpovední pracovníci včítane štatutára nesmeli prikrčiť k takémuto právnomu úkonu.

Konaním štatutárneho zástupcu Mesta Košice v čase podpísania predmetného kontraktu boli vytvorené všetky predpoklady na majorizáciu dodávateľa služby, ktorý následne sám a potom cestou postúpenia pohľadávky vytvoril pre mesto Košice stav, ktorý musel byť riešený s cieľom minimalizovať dôsledky spôsobom Dohody o urovnaní.

V ďalšej fáze vývoja situácie štatutár mesta, pokiaľ chcel usporiadať situáciu v prospech Mesta Košice a zabezpečiť fungovanie verejnoprospešných služieb, nemal inú možnosť ako riešiť jestvujúce právne vzťahy, keďže s dodávateľom služby sa nevedel dohodnúť, ako prikrčiť k razantnému riešeniu

situácie formou odstúpenia od Zmluvy. Otázka platnosti resp. neplatnosti odstúpenia od zmluvy bola riešená príslušnými súdmi od roku 1995 do roku 2006, pričom Krajský súd Košice právoplatne rozhodol o tom, že odstúpenie od zmluvy je neplatné.

Vychádzajúc z uvedených argumentov nie je možné posúdiť mieru zodpovedného resp. nezodpovedného konania štatutárov mesta, ktorí v konkrétnej situácii a za konkrétnych podmienok rozhodovali. V každom prípade je však nutné podčiarknuť tú skutočnosť, že primárnym dôvodom dnešnej situácie, je v tom čase - pri podpise Zmluvy, prístup odborných útvarov a pracovníkov magistrátu, ako i štatutára, ktorý nenapĺňa predpoklady starostlivosti „riadneho hospodára“ a princíp dôslednej ochrany majetku a záujmov mesta Košice.

4. Záver

Bez ohľadu na skutočnosť, či by došlo k iniciovaniu trestnoprávneho konania aj pri prípadnom preukázaní zavinenia alebo podaná žaloba na náhradu škody pri splnení vyššie uvedených kumulatívnych podmienok, čo je veľmi hypotetické, každom prípade došlo k premlčaniu všetkých možných postihov a následkov.

V Košiciach dňa 20.08.2013

Spracoval:

JUDr. Ivan Vanko

JUDr. Miroslav Štrkolec

JUDr. Milan Weiczen